

Redovisning av uppföljning av kvalitetshöjande medel för insatser inom svenskundervisning för invandrare (sfi)

Sammanfattning

Skolverket betalade september 2009 ut 44 miljoner kronor till 28 försöks- och jämförelsekommunerna för kvalitetshöjande åtgärder inom sfi. Enligt kommunernas redovisningar har 40,9 miljoner kronor använts till insatser inom sfi. Av dessa har 64 procent använts till personalförstärkningar och 21 procent till inköp av läromedel och tekniskutrustning. 10 procent har använts till kompetenshöjande insatser och 5 procent till övriga insatser. Skolverket krävde tillbaka 3,1 miljoner kronor som kommunerna inte förbrukat eller som använts felaktigt.

Bakgrund

Regeringen gav den 7 maj 2009 Skolverket i uppdrag att förbereda försöksverksamhet med sfi-bonus och samtidigt fick *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* (IFAU) i uppdrag att utvärdera försöket. I utvärderingen av sfi-bonusens effekter på genomströmning och resultat inom sfi är det av intresse att kunna jämföra effekterna också av andra typer av kvalitetshöjande insatser, t.ex. kompetensutveckling av sfi-lärarna, sfi i kombination med praktik, effektivare nivågruppering och mer yrkesspecifik sfi. Regeringen beslutade därför att de medverkande kommunerna som deltar i försöket ska få riktat bidrag för kvalitetshöjande insatser inom sfi. De deltagande kommunerna fick själva besluta om hur det riktade kvalitetshöjningsbidraget skulle användas.

IFAU har ansvarat för urvalet av försöks- och jämförelsekommuner för försöksverksamheten med sfi-bonus. Totalt valdes 28 kommuner ut, vilka samtliga tilldelades ett riktat bidrag för kvalitetshöjande insatser inom sfi. Av dessa 28 kommuner valdes 13 s.k. försökskommuner ut som även erhöll medel för sfi-bonusen. De 15 kommuner som endast erhöll riktat bidrag för kvalitetshöjande insatser benämns jämförelsekommuner. Genom att jämföra försökskommuner med jämförelsekommuner i förhållande till perioder innan bonusen infördes kan effekten av bonusen och det riktade kvalitetshöjningsbidraget beräknas.

Skolverkets uppdrag

I enlighet med uppdraget betalade Skolverket i september 2009 ut medel till de tretton försökskommunerna och till femton jämförelsekommuner. Skolverket skulle i samråd med IFAU utforma en enkät till kommunerna om hur de kvalitetshöjande medlen använts. Skolverket ska senast den 31 mars 2011 till regeringen in-

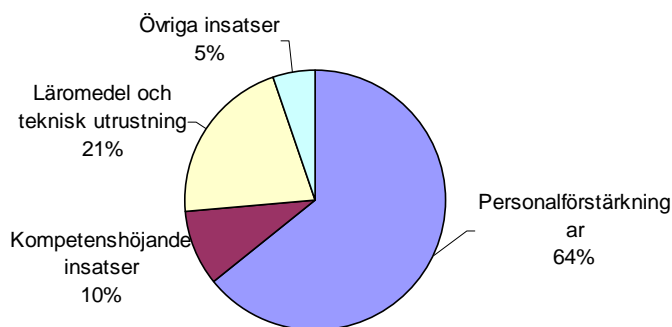
komma med en redovisning av hur dessa medel använts. Denna rapport syftar till att redovisa hur kommunerna använt medlen för insatser inom svenskundervisning för invandrare.

Kommunernas redovisningar

Skolverket betalade totalt ut 44 miljoner kronor till de 28 försöks- och jämförelsekommuner, se bilaga 1 för bidragsramar. Skolverket begärde under november 2010 in redovisningar från kommunerna om hur medlen använts. Enligt kommunernas redovisningar användes drygt 40,9 miljoner kronor till insatser inom sfi. När kommunerna redovisat sina uppföljningar till Skolverket har några kommuner inte utnyttjat hela bidraget och andra kommuner redovisar sammantaget något mer än tilldelad ram. Skolverket godkände kostnader för genomförda åtgärder som motsvarade drygt 40,7 miljoner kronor och återkrävde nästan 3,3 miljoner kronor av bidraget som inte utnyttjats.

Bidraget har mestadels använts till personalförstärkningar, följt av inköp av läromedel och teknisk utrustning. En mindre del av bidraget har utnyttjats till kompetenshöjande åtgärder samt till kategorin övrigt. Diagram 1 redovisar hur bidraget till kvalitetshöjande insatser inom sfi har fördelats.

Diagram 1. Fördelning av kvalitetshöjande medel efter kostnadsslag

Personalförstärkningar

Av de 28 kommunerna som fick ta del av bidraget var det 27 kommuner som genomförde personalförstärkningar i varierande grad. Totalt redovisade kommunerna personalförstärkningar som uppgick till drygt 26,3 miljoner kronor och som finansierade totalt 56,4 årsarbetare. I 24 av 27 kommuner genomfördes personalförstärkningar med sfi-lärare som sammanlagt uppgick till 15,7 miljoner kronor. Fem kommuner satsade på att personalförstärka med modersmåls lärare för mot-

svarande 3,4 miljoner kronor. I 6 kommuner genomfördes personalförstärkningar med specialpedagoger som sammanlagt motsvarade en årsarbetare.

Tabell 1. Personalförstärkningar efter typ

	Årsarbetare	Antal Kommuner	Kostnad mkr	Andel kostnad
SFI-lärare	35,0	24	15,7	60%
Modersmåslärare	7,2	5	3,4	13%
Specialpedagoger	1,0	6	0,5	2%
Övriga	13,2	9	6,7	25%
Summa	56,4		26,3	100%

Under personalkategorin övriga återfinns studie- och yrkesvägledare, praktiksamordnare, utökad tjänst för rektor, förskollärare, tolkkostnader mm. Redovisade kostnader för denna kategori uppgick till 6,7 miljoner kronor.

Kompetenshöjande insatser

Totalt har kommunerna använt 3,9 miljoner kronor till kompetenshöjande insatser vilket motsvarar 10 procent av de förbrukade medlen. I genomsnitt har varje kommun använt 140 000 kronor på detta kostnadsslag. För de flesta kommuner utgör kompetenshöjande insatser endast en liten del av de förbrukade medlen. Var fjärde kommun har inte alls satsat på kompetenshöjande insatser.

Tabell 2. Kompetenshöjande insatser (summa: 3,9 miljoner kronor)

	Andel av medlen	Antal kom- muner
Pedagogisk fortbildning	48 %	17
Studiebesök, nätverk, konferenser	36 %	14
Fortbildning i prov och bedömning	12 %	9
Fortbildning i tekniska hjälpmedel	4 %	4

Insatserna kan i huvudsak uppdelas i fyra typer. De flesta kommuner som haft kompetenshöjande insatser har satsat på minst två av typerna. Nästan hälften av medlen har gått till kurser och föreläsningar i en speciell pedagogisk metod eller kring ett speciellt tema, som andraspråksinlärning eller analfabetism. När kurserna varit längre är det vanligare att en eller ett fåtal pedagoger deltagit. Studiebesök, nätverksträffar och konferenser på olika orter i Sverige är andra vanliga sätt att fortbilda personalen. 36 procent av kostnaderna har redovisats för sådana typer av åt-

gärder. 12 procent av medlen rapporteras ha gått till utbildningar i bedömning och betygssättning. Fyra procent av kostnaderna för kompetenshöjande insatser har gått till utbildning för personalen i hur nya tekniska hjälpmedel fungerar.

Läromedel och teknisk utrustning

Enligt kommunernas redovisningar har nästan 8,6 miljoner kronor använts till läromedel och/eller teknisk utrustning vilket motsvarar 21 procent av de förbrukade medlen. Det går inte att särskilja hur stor andel av denna summa som använts till teknisk utrustning respektive läromedel i denna kategori eftersom kommunerna redovisat en totalsumma. 24 av de totalt 28 kommuner som tog del av medlen har redovisat kostnader inom denna kategori. 21 kommuner har redovisat inköp av teknisk utrustning, framförallt rör det sig om inköp av bärbara och stationära datorer, smartboardtavlor, projektorer och fotoutrustning. Också inköp av programvaror har redovisats som exempelvis Sweol, Trädet och Procapita studieplanswebb för att underlätta den individuella studieplaneringen.

18 kommuner har angett att de införskaffat läromedel bl.a. klassuppsättningar av lättlästa böcker, lexikon, grammatikböcker. Även kostnader för översättning av pedagogiskt material till olika modersmål har redovisats liksom kostnad för prenumeration av dagstidning.

Övriga insatser

2,2 miljoner kronor har redovisats som ”övriga kostnader” vilket motsvarar 5 procent av de använda medlen. Sammanlagt har 11 av de 28 kommunerna redovisat kostnader under denna kategori. Insatser som förekommer är speciella introduktionsutbildningar för studiesvaga grupper, satsningar på praktikplatser och annan samverkan mellan skola och arbetsmarknad. En mindre del av kostnaderna gäller även insatser som kan klassificeras som kompetenshöjande insatser för personalen.

Återkrav

Skolverket återkrävde nästan 3,3 miljoner kronor av nio kommuner som inte förbrukat hela sin bidragsram. Ett av återkraven gäller medel som använts felaktigt. Beloppen på återkraven är mellan 590 kronor till nästan 2,3 miljoner kronor. Orsaker som kommuner uppgivit varför de inte kunnat förbruka hela sin bidragsram har bl.a. varit brister i den egna organisationen, planerade satsningar som uteblivit eller blivit billigare än budgeterat. En kommun pekar på svårigheter med att rekrytera den behöriga personal som var planerad att anställas. Stor arbetsanhopning som medfört tidsbrist inom organisationen och förhindrat möjligheterna att planera och genomföra kvalitetshöjande åtgärder har också lyfts fram som orsak.

Bilaga 1. Kommunernas bidragsramar

Kommun	Belopp (kronor)
Borås kommun	1 000 000
Gävle kommun	1 000 000
Göteborgs kommun	7 500 000
Halmstads kommun	1 000 000
Haninge kommun	1 000 000
Helsingborgs kommun	1 500 000
Huddinge kommun	1 500 000
Härnösands kommun	500 000
Jönköpings kommun	1 000 000
Kalmar kommun	500 000
Karlstads kommun	500 000
Katrineholms kommun	500 000
Landskrona kommun	1 000 000
Nacka kommun	1 000 000
Nyköpings kommun	500 000
Sandvikens kommun	500 000
Sollentuna kommun	500 000
Solna kommun	1 000 000
Stockholms kommun	13 000 000
Södertälje kommun	1 500 000
Trelleborgs kommun	500 000
Trollhättans kommun	500 000
Täby kommun	1 000 000
Uddevalla kommun	500 000
Uppsala kommun	2 000 000
Västerås kommun	1 500 000
Växjö kommun	1 000 000
Örnsköldsviks kommun	500 000
Summa	44 000 000

Bilaga 2. Uppföljningsblankett

<h1 style="font-family: cursive;">Skolverket</h1>		
Statsbidrag för kvalitetshöjande insatser inom svenskundervisning för invandrare		
Uppföljning av bidrag		
Fyll i uppgifter i gula rutor.		
Uppgifter i grå rutor beräknas automatiskt och kan inte ändras.		
Fyll i kommunkod		
Namn		#SAKNAS!
Bidragsram		#SAKNAS!
Genomförda åtgärder		
Beskriv de åtgärder ni har genomfört med statsbidraget. Blanketter som inte innehåller samtliga begärda uppgifter returneras för komplettering.		
Ange även kostnad i anvisad ruta Använd enbart siffror, inga tecken		
Redovisa enbart åtgärder och kostnader som motsvarar bidragsramen		
1 Personalförstärkningar		
<i>Personalkategorier och årsarbetare samt kostnad. En beskrivning av syftet med personalförstärkningen. Studievägar och kurser där personalförstärkning genomförs.</i>		
Personalkategorier	Antal årsarbetare	kostnad kr
Totalt	0,00	-
Beskrivning av syftet med personalförstärkningarna och studievägar samt kurser där personalförstärkning genomförs.		

2 Kompetenshöjande insatser

Kursens eller föreläsarens namn, antal personal som deltagit samt kostnad. En beskrivning av syftet med de kompetenshöjande insatsema.

Kurser eller föreläsningar	Antal deltagare	Kostnad kr
Totalt	0	-

Beskrivning av syftet med de kompetenshöjande insatsema

3 Läromedel och teknisk utrustning

Sammanfattning av vilka läromedel som köpts in, typer av böcker med exempel på titlar, tekniska hjälpmedel. En beskrivning av syftet med inköpen.

Kostnad Kronor

4 Övrigt

Typ av insats, kostnad. OBS! Redovisa endast insatser under denna punkt om de inte stämmer överens med någon av övriga typer av insatser

Kostnad Kronor

5 Om statsbidraget inte förbrukats helt eller delvis, ange orsak till detta

Summering
Summa redovisade kostnader
0 kr
Ej redovisade kostnader
#SAKNASI
Beviljat statsbidrag
#SAKNASI
Underskrift
Undertecknas av ansvarig huvudman på skolhuvudmannens vägnar. Uppgifternas korrekthet intygas av undertecknad.

Namn-teckning

Namnförtydligande, befattning, ort och datum
-----
gsgdshkdgl
Telefon och e-post

Uppföljningsblanketten ska skickas till Skolverket via e-post till sfi.bonus@skolverket.se OCH underskriven per post till:
Skolverket
Statsbidragsenheten
106 20 Stockholm
Skolverket tillhanda senast den 30 november 2010!